

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Basisschool Antares

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: bs Antares

Datum bezoek: 26 november, 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Sicco Baas

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelen wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heteroog, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren:
  - Dhr. Hans Timmermans (dir)
  - Mw. Ingrid Becker (adj. dir)
  - Dhr. Harry Hagnauer (IB)
  - Mw. Zehra Kaya (ouder)
  - Mw. Tulay Kilicaslan (ouder)
- observaties bij enkele lessen: gr. 1/2-Woordenschat, gr. 3 VLL-carrousel, gr. 6 instructie taalles
- een teamgesprek - aanwezig waren: het volledige team dat op de auditdag werkt.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school:

Basisschool Antares is een kleurrijke school, gehuisvest in een multifunctionele accommodatie (MFA) 't Kruispunt, gelegen in de Tilburgse wijk Wandelbos. De Kruiden- en Kleurenbuurt in Wandelbos is een zogenaamde impulswijk. Een van de wijken in Tilburg waarin de gemeente en de woningcorporaties extra investeren. Antares is een van de 20 basisscholen van de stichting Xpect Primair.

De web-site vermeldt het volgende:

Basisschool Antares voert actief beleid in het omgaan met verschillen tussen kinderen.

En verder: Door het nemen van onderstaande maatregelen vergroten wij bij onze kinderen hun kansen op hoger vervolgonderwijs.

- In een gezamenlijk Plan van Aanpak van basisschool Antares met basisschool Wandelbos voeren beide scholen in onderlinge samenwerking en in samenspraak met gemeente en onderwijsbegeleidingsdienst CED een aantal onderwijsinhoudelijke en onderwijsorganisatorische veranderingen door. Deze veranderingen vinden plaats op het gebied van coöperatief leren, begrijpend lezen, technisch lezen en opbrengstgericht werken.
- Samen met de peuterspeelzaal Het Kruispunt neemt de school deel aan het Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) project. Er wordt gewerkt in een doorgaande lijn aan de ontwikkeling en taalstimulering van peuters en kleuters. De Stap programma 's spelen hierbij een grote rol. De school betreft ouders in hoge mate bij de ontwikkeling van hun kind..
- De school heeft een methodisch taalaanbod dat gericht is op het vergroten van de woordenschat en het leren communiceren.
- De ontwikkeling van sociale competenties bij kinderen is het belangrijkste speerpunt. Daarnaast neemt het hele team deel aan de training coöperatief leren. Ook de komende jaren zal de school zich hierin blijven scholen.
- Leerlingen die meer begaafd zijn krijgen de mogelijkheid deel te nemen aan de Nova- klas. Eén middag per week zijn deze kinderen bezig met uitdagende projecten. Ook is er aandacht voor sociale vaardigheden, zelfreflectie, filosofie en techniek. Door de week kunnen de kinderen in hun eigen klas tijdens vrije momenten zelfstandig met hun project aan de slag.

Op 1 oktober 2015 werd de school bezocht door 178 leerlingen, deze zijn verdeeld over 8 groepen, waarvan 2 groepen 1/2, verder zijn er geen combinatiegroepen.

De school wil dat de kinderen maximaal presteren en zoveel mogelijk rekening houden met verschillen. Zij leert kinderen zelfstandig te werken, maar ook om samen te werken. Je kunt niet alles alleen en samen bereik je meer. Zelfstandig werken en sociale vaardigheden zijn speerpunten. Daar wordt veel aandacht aan besteed, dat is terug te zien als je door de school loopt. Zo hangen overal de petten van de Kanjertraining en er staan kastjes voor het zelfstandig werken in de klassen.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van basisschool Antares weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

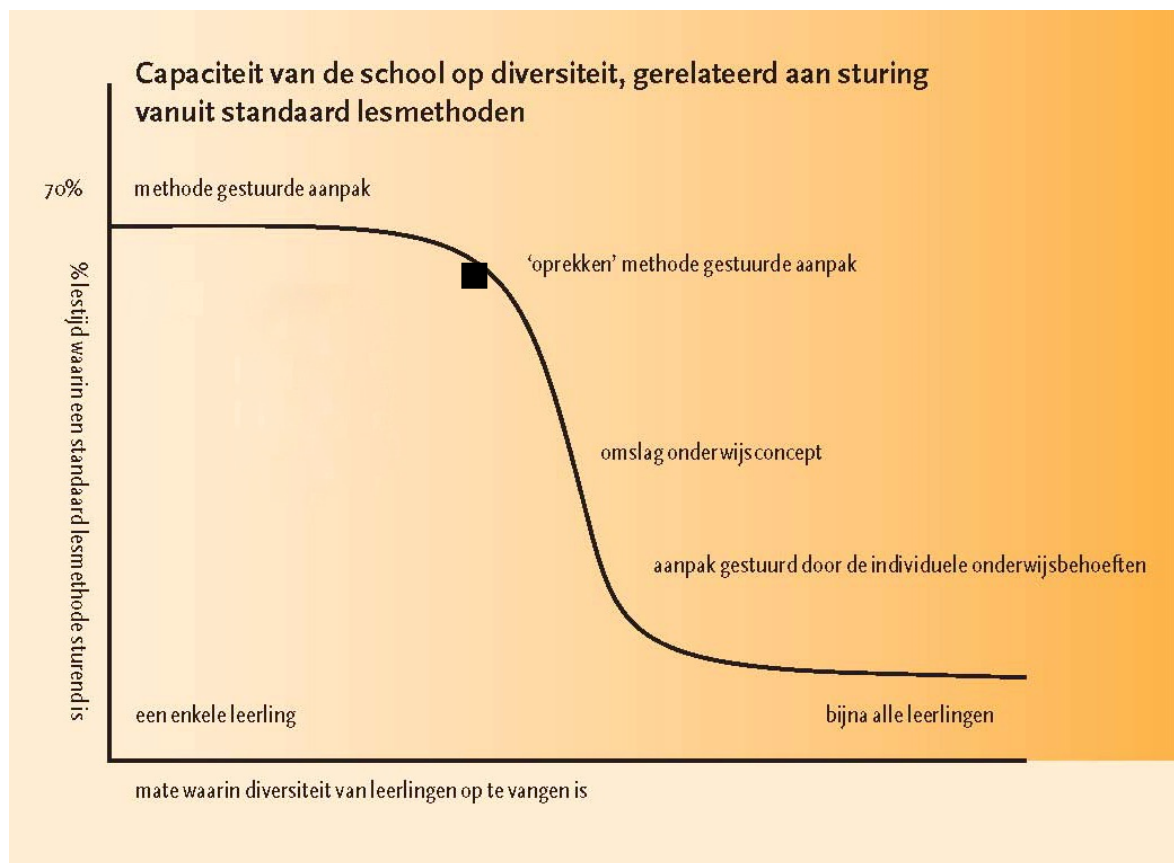
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Basisschool Antares bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het omgaan met verschillen geven het beeld van een school die

---

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
  - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen.

De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: voor 32 uur per structurele ondersteuning door onderwijsassistent en dit schooljaar voor 144 u. per week stagiaires, zowel PABO als MBO. In totaal is dit ongeveer 4 fte. De NOVA-klas, hiervan maken 12 leerlingen gebruik krijgt 1 dagdeel per week les.
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☐ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

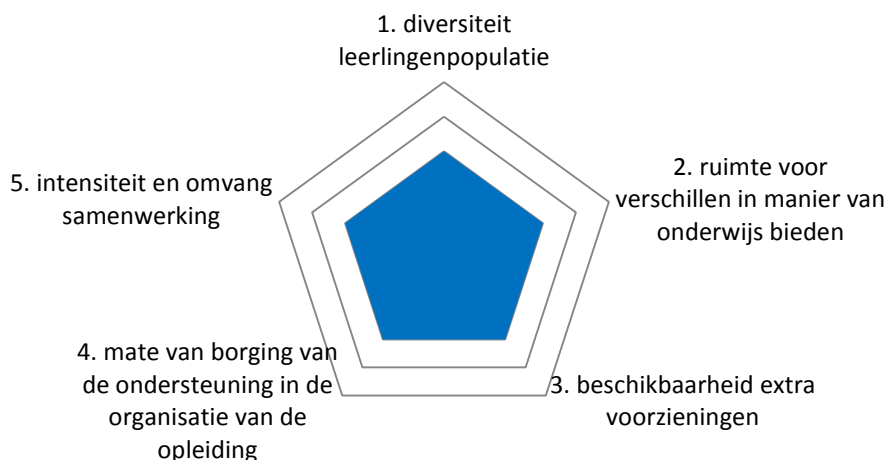
Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is Antares te karakteriseren als een **netwerkschool**. De positie van de school op de curve maakt haar eigenlijk een netwerkschool-plus, echter deze categorie is er niet.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.

Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Het opleidingsniveau van de ouderpopulatie is hoofdzakelijk laag tot gemiddeld, daarnaast hebben de meeste leerlingen een niet Nederlandse culturele achtergrond. Dit betekent dat er vooral achterstanden in de taalontwikkeling voorkomen, met name woordenschat en woordbegrip.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Er wordt gewerkt met het leerstofjaarklassensysteem en er is veel aandacht voor taalontwikkeling. De leraren hanteren het IGDI-model met naast aanpak 1,2 en 3 af en toe ook nog een aanpak 4. Er zijn afspraken gemaakt over het gebruik van coöperatieve werkvormen en er wordt gewerkt met een

taakbrief om het zelfstandig werken te stimuleren. Speerpunt voor de school is om leerlingen meer verantwoordelijkheid voor het eigen leren te geven.

Tijdens de groepsbezoeken werd het hoofdzakelijk frontaal klassikaal lesgegeven met weinig differentiatie activiteiten, met uitzondering in groep 3 (taalactiviteitencarrousel).

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De ingezette ontwikkeling, coöperatief werken, zelfstandig werken en meer verantwoordelijk zijn voor het eigen leren lijkt de ontwikkeling die de school en haar leerlingen nodig heeft.

3. *Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.*

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Er is voor 32 uur per week onderwijsassistentie aanwezig, deze uren worden verdeeld naar behoefte, daarnaast heeft de school voor 28 u. vakleerkrachten (muziek / lich.oef), dit betekent dat er structureel voor 60 u. per week extra handen beschikbaar zijn. Dit lijkt redelijk voor een school met genoemde populatie. Daarnaast zijn er dit schooljaar in bijna alle groepen stagiaires HBO of MBO actief, voor meer dan 140 u. per week.

Verder heeft de school weinig tot geen eigen extra voorzieningen en specialismen tot haar beschikking.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Aangegeven wordt dat vooral de taalachterstanden veel aandacht nodig hebben, het ontwikkelen van teamexpertise op het gebied van taalontwikkeling naast de reeds ingezette ontwikkelingsdoelen is wellicht te overwegen.

Daarnaast is het zou de effectiviteit van de inzet van de extra handen te bepaalt kunnen worden, hoe doelgericht wordt er gewerkt en welke doelen moeten worden gehaald?

4. *Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.*

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De borging van de ondersteuning is goed geregeld, afspraken zijn helder en worden schoolbreed door allen toegepast.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Verder ontwikkeling lijkt op dit moment niet noodzakelijk.

5. *Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.*

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Samenwerking wordt gezocht wanneer de school handelingsverlegenheid constateert. Over het algemeen verloopt de samenwerking dan tot tevredenheid. Verder wordt er met de PSZ en de bibliotheek inhoudelijk samengewerkt.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Verder ontwikkeling lijkt op dit moment niet noodzakelijk.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Het team geeft aan dat het geregeld ervaart dat zij handen tekort komt en dat leerlingen niet die aandacht krijgen die zij nodig hebben. Voor veel teamleden zou de groepsgrootte naar beneden moeten om toch deze aandacht te kunnen bieden, de gemiddelde groepsgrootte is nu net iets meer dan 22.

De ingezette ontwikkeling om leerlingen met verantwoordelijkheid voor hun leren te geven lijkt de juiste keuze. Dit traject zal behoedzaam en zorgvuldig moeten worden uitgevoerd, de leraren zullen zich nieuwe vaardigheden moeten eigen maken.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☒ laag
- ☒ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

De achtergrond van de ouderpopulatie is over het algemeen van gemiddeld tot laag opgeleid en heeft een niet Nederlandse culturele achtergrond..

- *thuis taal:*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting:

Doordat er veel diversiteit in de culturele achtergrond van de populatie is, is er ook veel diversiteit in de gebruikte thuistaal. Dit is niet het Nederlands.

- *culturele achtergrond*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting:

Zie hierboven.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting:

Over de hele linie is er veel diversiteit in het niveau van leren. Opgemerkt moet worden dat de school veel achterstanden in taalontwikkeling ervaart. Voor rekenen scoort de school gemiddeld.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting:

De school werkt veel met coöperatieve werkvormen, hierdoor wordt tegemoet gekomen aan verschillende leerstijlen. Met name wanneer leerlingen hun eigen werkvorm kunnen kiezen.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting:

Doordat veel leerlingen een achterstand hebben in de taalontwikkeling is het verwerken van informatie, zowel mondeling als schriftelijk, vaak een probleem. Veel leerlingen hebben behoefte aan verlengde instructie.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Toelichting:

Dit schooljaar is de school gestart met veel aandacht voor normen en waarden, het gedrag op school. In gezamenlijk overleg met de leerlingen hebben de groepen vastgesteld welk gedrag getoond moet worden en welke straffen erbij horen. Over het algemeen wordt ervaren dat bij veel leerlingen de 'lontjes kort' zijn. Dit is ook de reden dat de school gestart is met 'Kanjertaining'. Daarnaast wordt het programma 'goed van start' gebruikt.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☐	☒	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting:

- Sturen van de leerkracht wordt steeds minder, er is onlangs gestart met een werkwijze waarin de leerlingen steeds meer zelf plannen. Tijdens de groepsbezoeken was hier nog niet zoveel van te zien.
- Ook de ontwikkeling dat de beginsituatie van de leerling het leerstofaanbod bepaalt is in gang gezet. Gezien is dat vooral de methode het uitgangspunt is en de meeste leerlingen met dezelfde leerstof bezig zijn. De school is onlangs gestart met Doel-gesprekken met leerlingen.
- De leerkracht beoordeelt het leren van de leerling, echter deze gaat hierover steeds meer met de leerling in gesprek.
- Door de hantering van het IGD-model worden de lessen en de bereikte lesdoelen met de leerlingen geëvalueerd.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting:

In principe vindt de extra ondersteuning in de groep plaats. De onderwijsassistent, die vooral in de onderbouw wordt ingezet, werkt vaak met leerlingen buiten de groep.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting:

Door het veelvuldig gebruik van coöperatieve werkvormen wordt er rekening gehouden met leerstijlen van leerlingen, met name voor die leerlingen die een extra ondersteuningsbehoefte hebben.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Beschrijving:

Op Antares wordt gewerkt met het leerstofjaarklassen systeem, er zijn geen combinatiegroepen, behalve de groepen 1/2, waarvan er 2 zijn. Verder heeft de school 8 groepen, van alles één. De gemiddelde groepsgrootte is iets meer dan 22 leerlingen.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 50 %

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80 %

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 100 %

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 50 %

Toelichting:

Door de doelgesprekken wordt steeds meer met leerlingen afgestemd, deze gesprekken bevinden zich nog in het beginstadium.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting:

De hele ondersteuningsstructuur is onderdeel van het schoolbeleid, hetgeen betekent dat de inzet van en de daadwerkelijke extra ondersteuning als verantwoordelijkheid van het team wordt gezien.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

☐	niet of nauwelijks
☒	soms
☐	vaak

Toelichting:

Ouders worden wel geïnformeerd op algemene informatiemomenten. De ouders die hierover zelf de school benaderen worden goed geïnformeerd. De school heeft geen proactieve benadering om bepaalde methodekeuzes uit te leggen en nodigt ouders (nog) niet uit om lessen bij te wonen e.d.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Beschrijving teamexpertise:

Het team van Antares is deskundig in het hanteren van het IGD-model, toepassen van coöperatieve werkvormen, zelfstandig werken en alle teamleden hebben de Kanjertraining gevolgd. De school wil de leerlingen meer verantwoordelijkheid geven voor hun eigen leren, dit is in ontwikkeling, daarom is de school ook gestart met Doel-gesprekken.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
  - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
zie ook onderstaand schema
  - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Toelichting, zie ook onderstaand schema:

Met name de VVE-coördinator vervult een sterke rol, niet alleen in de samenwerking met de voor- en vroegschool (PSZ), maar ook haar rol in de ouderkamer is van groot belang, zowel voor ouders en kinderen als voor de school. Zij is voor 3 dagdelen actief in de school.

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1-2-3-4	OA	32	alle
Alle	muziekVlkr	12	alle
Alle behalve 1-2	gymVlkr	16	alle behalve 1-2
Alle	Consulent AB	8	alle
Gr8	LIO	32	alle
Gr3	LIO	32	alle
1-2	ST	24	alle
1-2	ST	16	alle
5	ST	16	alle
6	ST	24	alle

Toelichting:

Zoals uit bovenstaand schema blijkt maakt de school voor 144 u. per week gebruik van stagiaires, zowel PABO als MBO. In totaal is dit ongeveer 4 fte.

Ook wordt er op Antares 1 dagdeel per week gewerkt met de NOVA-groep. Deze groep is bedoeld voor leerlingen die meer uitdaging nodig hebben dan in de reguliere klas kan worden aangeboden. In overleg met de leerkracht, ouders en IB en naar aanleiding van het SiDi 3 protocol (*dit is een gestructureerd signalerings- en diagnoseprotocol voor leerlingen van groep 1 t/m 8*) worden leerlingen in deze groep geplaatst. Het aantal leerlingen in de NOVA-groep is 12, waaronder op dit moment een leerling van groep 2.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

X alternatieve methodes,

X gericht op auditieve informatieverwerking, nl. hoortoestel de soloapparatuur vanuit Kentalis advies

X gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. Motorische RT tijdens gym indiv oefeningen

X anders, nl. bijtarmband en studybuddy

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

X methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. kanjertraining

X begrenzing van het gedrag, nl. kidskills, inzet van Meichenbaummethode en Meidenvenijn

X uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. verrijkingsmateriaal vanuit de Novaklas

X het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. classdojo (op digibord)

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen: Stabilogreep in gr 3 en aangepast meubilair.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Er zijn dit schooljaar enkele lokalen voor deze activiteit beschikbaar, verder zijn er enkele kantoorruimtes. Structureel heeft de school geen aparte ruimtes voor didactische begeleiding, echter wanneer er behoefte is worden deze gerealiseerd.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Niet van toepassing

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Niet van toepassing

buitenruimten

De school heeft twee pleinen, eentje op de begane grond en eentje op het dak. Verder zijn er in de directe omgeving van de school veel nieuwe speelgelegenheden gecreëerd.

- *Specialistische expertise op hbo/wo-niveau*

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
	x	auditive beperkingen
	x	spraak/taal belemmeringen
x		cognitieve beperkingen
x		motorische beperkingen
	x	beperkingen door langdurige ziekte
	x	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
	x	ADHD
	x	dyslexie
	x	overige psychiatrische aandoeningen
x		gedragsproblemen
x		onderwijsachterstanden andere culturen
x		anders, nl. Hoogbegaafdheid

Toelichting:

Er is ervaringsdeskundigheid op de volgende gebieden: -auditive beperkingen

-autisme

-onderwijsachterstanden / andere culturen

-leesexpert

-VVE

- *Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.*

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg			x	
GGD				x
GGZ		x		
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis		x		
Revalidatiekliniek	x			
Justitiële inrichting		x		
Gemeente, leerplicht			x	
Politie			x	
anders, nl. ...				

Toelichting:

Verder wordt aangegeven dat de school geregeld contact heeft en samenwerkt met de volgende organisaties:

- Kompaan (gezinsondersteuning)
- Zorg en Veiligheid
- Veilig thuis
- Logopedie
- Schoolloopbaanbegeleiding
- Brede schoolactiviteiten

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Het eigenaarschap van de extra ondersteuning ligt bij de leerkracht, deze is verantwoordelijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van de leerlingen. Uiteraard in samenwerking met de overige teamleden.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De extra ondersteuning is ingebed in de beleidscyclus van de school en heeft hierin geen specifieke plek.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Op Antares wordt gewerkt met het Cito LVS in combinatie met ParnasSys. Voor sociaal emotionele ontwikkeling wordt Kanjertraining ingezet.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

In het ondersteuningsplan is de planmatige uitvoering van de extra ondersteuning beschreven, zo wordt deze ook uitgevoerd.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De gebruikelijke protocollen zijn aanwezig en worden indien nodig gebruikt, zoals het dyslexieprotocol, protocol medisch handelen en de gedragsregels in combinatie met kanjertraining. Het protocol Hoogbegaafdheid is in ontwikkeling.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
  - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
  - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Met de ouders van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte wordt nauw samengewerkt. In de praktijk stelt de school de behoefte vast, bepaalt de wijze van begeleiding en voert deze uit. Uiteraard in goede samenspraak en afstemming met de ouders. De evaluatie vindt altijd samen met de ouders plaats.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Er is weinig samenwerking met de scholen in het voedingsgebied.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Er is weinig samenwerking met de overige reguliere scholen binnen Plein 013

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Binnen het eigen schoolbestuur wordt goed samengewerkt, op directie niveau, het IB-netwerk en op het gebied van scholing/deskundigheidsbevordering.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Antares maakt niet zoveel gebruik van de diensten van het samenwerkingsverband, de consulent is degene die vaak de verbindingen legt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De VVE coördinator speelt hierin een grote rol, waardoor de contacten met de PSZ prima zijn. Inhoudelijke samenwerking wordt opgepakt naast het ontwikkelen van een goed systeem voor de overdracht, zowel 'warm' als 'koud'.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

De samenwerking met S(B)O is functioneel. De scholen weten elkaar te vinden wanneer nodig en dan is het naar tevredenheid.

Afsluitende opmerkingen:

De multi-culturele samenstelling van de populatie van Antares maakt dat de school een breed scala van deskundigheden bezit. Dit is vooral ervaringsdeskundigheid en nog steeds in ontwikkeling. De ontwikkeling om meer met de leerlingen in gesprek te gaan en hen meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces te geven staat nog aan het begin. Er is aandacht voor coöperatieve werkvormen, waardoor deels recht aan de diversiteit wordt gedaan. Afgelopen schooljaar zijn er 12 leerlingen verwezen naar SBO en 3 leerlingen naar SO, in totaal zijn dit 15 leerlingen, dat is ruim 8%. Dit geeft aan dat de school geregeld handelingsverlegenheid ervaart.